

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Πληροφορίες: Ε. Παπαγεωργίου
Ειδικός Επιστήμονας
e-mail: el_pap@synigoroskatanaloti.gr

Αθήνα 13 Μαρτίου 2013
Αριθ. Πρωτ. : 6786

ΠΡΟΣ:

Ελληνογερμανική Αγωγή- Σχολή Παναγέα Σάββα Α.Ε.
Δημητρίου Παναγέα
Παλλήνη Αττική

ΚΟΙΝ.:

κ. Χ

ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΥΣΤΑΣΗ-ΠΟΡΙΣΜΑ

(Άρθρο 4 παρ. 5 ν. 3297/2004)

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων μας, κατ' άρθρο 4 παρ. 5 ν. 3297/2004 (ΦΕΚ259 Α'), με σκοπό την συναινετική επίλυση της διαφοράς που ανέκυψε, κατόπιν της από 13.09.12 αναφοράς του κ. Χ (αριθμ. πρωτ. εισερχ. 4945Α), μεταξύ του ιδίου και της εταιρείας με την επωνυμία «Ελληνογερμανική Αγωγή- Σχολή Παναγέα Σάββα Α.Ε.» με το διακριτικό τίτλο «Ελληνογερμανική Αγωγή», σας αποστέλλουμε την παρούσα, για να σας γνωρίσουμε τα κάτωθι:

Κατόπιν ενδελεχούς ελέγχου του φακέλου της υπό κρίση διαφοράς, διαπιστώνουμε τα ακόλουθα:

Η Ανεξάρτητη Αρχή «Συνήγορος του Καταναλωτή» δέχθηκε, την 13^η Σεπτεμβρίου 2012 την αναφορά του κ. Χ. Στην αναφορά αυτή δόθηκε αριθμ. πρωτ. 4945Α.

Με το υπ' αριθμ. πρωτ. Α/6390/20.09.12 διαβιβαστικό έγγραφο διαβιβάστηκε στην εταιρεία η παραπάνω αναφορά και ζητήθηκε να εκθέσει τις απόψεις της.

Στη συνέχεια (03.06.07) προβήκαμε στην αποστολή της με αρ. πρωτ. Α/7073/16.10.12

υπομνηστικής επιστολής στην ανωτέρω εταιρεία.

Με το από 19/10/12 έγγραφο, το οποίο έλαβε αριθμ. πρωτ. Α/7220/19.10.12, η εταιρεία με την επωνυμία Ελληνογερμανική Αγωγή- Σχολή Παναγέα Σάββα Α.Ε. εξέθεσε τις απόψεις της στο «Συνήγορο του Καταναλωτή».

Εν συνεχεία, με το υπ'αριθ. πρωτ. Α/8126/22.11.12 έγγραφό μας εκλήθησαν η εταιρεία με την επωνυμία Ελληνογερμανική Αγωγή- Σχολή Παναγέα Σάββα Α.Ε. και ο κ. Χ για την επίτευξη συμβιβασμού την 18^η Δεκεμβρίου 2012, ημέρα Τρίτη και ώρα 13:30 μ.μ. στα γραφεία της Αρχής επί της Λ. Αλεξάνδρας 144, συνάντηση στην οποία η εταιρεία δεν παραστάθηκε και απέστειλε την από 17/12/12 (αρ.πρωτ. εισερχομένου Α/ 8752) επιστολή με τις απόψεις της.

Ο κ. Χ στις 18/05/12 κατέθεσε για λογαριασμό των δύο τέκνων του, το ποσό των δέκα πέντε χιλιάδων και σαράντα εννέα Ευρώ και σαράντα λεπτών προεξοφλώντας τα δίδακτρα του έτους 2012-13 για την επικείμενη φοίτησή των παιδιών του. Όπως προκύπτει από τα έγγραφα που προσκομίστηκαν στην Αρχή, μόνο η σύζυγος του αναφέροντος υπέγραψε τη δήλωση εγγραφής για το έτος 2012-2013 για το ένα τέκνο τους, όπου και αναγράφεται ότι “η προκαταβολή συμψηφίζεται με τα δίδακτρα και σε καμία περίπτωση δεν επιστρέφεται” και όχι ο ίδιος ο αναφέρων, ο οποίος κατέβαλε στη σχολή το σύνολο του ποσού. Το ανωτέρω συνολικό ποσό που κατέβαλε ο αναφέρων επιμερίζεται ως εξής, στο ποσό των έντεκα χιλιάδων διακοσίων σαράντα Ευρώ και σαράντα λεπτών που αφορά στο σύνολο των διδάκτρων για τα δύο τέκνα και στο ποσό των τριών χιλιάδων οκτακοσίων Ευρώ που αφορά στην εξασφάλιση θέσης φοίτησης αμφοτέρων των τέκνων (προκαταβολή). Στη συνέχεια, ο κ. Χ, αφού ενημερώθηκε, όπως ισχυρίζεται, από έτερο γονέα για δύο συμβάντα εις βάρος της κόρης του τα οποία κατά τη γνώμη του δείχνουν αντιπαιδαγωγικό χαρακτήρα, και αφού συμβουλευτήκε ειδικό παιδοψυχολόγο, που παρακολούθησε την κόρη του, ενημέρωσε την εκπρόσωπο του σχολείου, πρώτα προφορικά την 01/06/12 και εν συνεχεία εγγράφως στις 05/06/12, ότι δεν θα καταστεί εφικτό να φοιτήσουν τα τέκνα του στο εν λόγω εκπαιδευτήριο και ζήτησε να του επιστραφεί το σύνολο του ποσού που κατέβαλε. Μόλις τότε, ενημερώθηκε από την εκπρόσωπο του εκπαιδευτηρίου ότι σύμφωνα με τον Κανονισμό του σχολείου “για την εγγραφή σε επόμενη τάξη τόσο των νέων μαθητών όσο και αυτών που φοιτούν ήδη στο σχολείο απαιτείται η καταβολή ενός ποσού έναντι των διδάκτρων, το οποίο ορίζεται κάθε χρόνο από το σχολείο. Το ποσό αυτό δεν επιστρέφεται, αν για οποιοδήποτε λόγο ο μαθητής δε φοιτήσει τελικά στο σχολείο”. Τότε ήταν που κατά τους ισχυρισμούς του καταγγέλλοντα, έλαβε για πρώτη φορά γνώση του Κανονισμού της σχολής. Τελικά, η εν λόγω σχολή επέστρεψε στον καταγγέλλοντα το ποσό των έντεκα χιλιάδων διακοσίων σαράντα εννέα Ευρώ που αντιστοιχεί στο ύψος των διδάκτρων για τη φοίτηση των δύο τέκνων του και αρνείται να επιστρέψει το ποσό της προκαταβολής που έχει καταβληθεί για τα δύο του τέκνα, που αντιστοιχεί στο ποσό των τριών χιλιάδων οκτακοσίων Ευρώ.

Κατά τη μελέτη της υπό κρίση καταναλωτικής διαφοράς και για την έκδοση της παρούσας σύστασης-πορίσματος, λήφθηκαν κυρίως υπόψη τα κατωτέρω στοιχεία:

1) Το άρθρο 3 παρ. 1 του ν. 3297/2004 βάσει του οποίου « ο Συνήγορος του Καταναλωτή είναι αρμόδιος για την εξώδικη επίλυση διαφορών μεταξύ προμηθευτών και καταναλωτών ή ενώσεων καταναλωτών, όπως οι έννοιες των προμηθευτών και των καταναλωτών ή των ενώσεων τους ορίζονται κάθε φορά στο Νόμο. Στο πλαίσιο αυτής της αρμοδιότητας ο Συνήγορος του Καταναλωτή μπορεί να προβαίνει σε συστάσεις και υποδείξεις προς τους προμηθευτές, ιδίως όταν από την επιχειρηματική συμπεριφορά τους θίγεται μεγάλος αριθμός καταναλωτών».

2) Η με αρ. πρωτ. 4945Α/13-09-2012 αναφορά του κ. Χ προς τον Συνήγορο του Καταναλωτή με αίτημα την επιστροφή του ποσού των 15.049,40 Ευρώ, με το οποίο προεξόφλησε τα δίδακτρα του έτους 2012-13 για τη φοίτηση των τέκνων του στην εν λόγω σχολή.

B. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Σύμφωνα με το άρθρο 281 του Αστικού Κώδικα «η άσκηση του δικαιώματος απαγορεύεται αν υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη και ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος». Η συμπεριφορά του παρέχοντος υπηρεσίες, τόσο κατά το προσυμβατικό στάδιο όσο και κατά την κατάρτιση της σύμβασης ή μεταγενεστέρως, πρέπει να συνάδει με την ανωτέρω γενική αρχή και να ανταποκρίνεται στη συμπεριφορά που οφείλει να επιδείξει ο μέσος συνετός εκπρόσωπος του κλάδου ή του κύκλου του.

Σύμφωνα δε και με το άρθρο 197 του Αστικού Κώδικα «κατά τις διαπραγματεύσεις για τη σύναψη της σύμβασης τα μέρη οφείλουν αμοιβαία να συμπεριφέρονται σύμφωνα με την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη». Η συμπεριφορά των μερών κατά το προσυμβατικό στάδιο επιβάλλεται από το νόμο να είναι σύμφωνη με τους κανόνες της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών, πρέπει να βασίζεται στη σχέση συνεργασίας και εμπιστοσύνης και οριοθετείται χρονικά από την εκδήλωση ενδιαφέροντος για την κατάρτιση σύμβασης έως τον τερματισμό των διαπραγματεύσεων, είτε από διακοπή αυτών λόγω έλλειψης σύμπτωσης δηλώσεων βουλήσεως των μερών είτε με την κατάρτιση σύμβασης έγκυρης ή άκυρης, για οποιονδήποτε λόγο, προσυμφώνου ή κύριας και οριστικής. Παράλληλα δε, υπάρχει η υποχρέωση **ενημέρωσης**, παροχής διασαφηστικών πληροφοριών και διευκρινίσεων σε σχέση με το αντικείμενο της σύμβασης, που μπορούν να ασκήσουν επιρροή για τη λήψη της απόφασης για κατάρτιση σύμβασης (Βασίλης Αντ. Βαθρακοκοίλης, Αναλυτική Ερμηνεία-Νομολογία Αστικού Κώδικα, Τόμος Α' Γενικές Αρχές- Γενικό & Ειδικό Ενοχικό Δίκαιο, 2001,σελ.287επ.).

Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 904 του Αστικού Κώδικα «όποιος έγινε πλουσιότερος χωρίς νόμιμη αιτία από την περιουσία ή με ζημία άλλου έχει υποχρέωση να αποδώσει την ωφέλεια. Η υποχρέωση αυτή γεννιέται ιδίως σε περίπτωση παροχής αχρεώστητης ή παροχής για αιτία που δεν επακολούθησε ή έληξε ή αιτία παράνομη ή ανήθικη...». Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, για απαίτηση από αιτία μη επακολούθησασα (causa non secuta) ικανός να ενάγει

είναι εκείνος από την περιουσία του οποίου προέρχεται ο πλουτισμός ή εκείνος που υφίσταται τη ζημία. Στις περιπτώσεις όπως η προκείμενη, που αφορούν νεαρούς σπουδαστές, η περιουσιακή μετακίνηση γίνεται με τη βούληση του κηδεμόνα από τη δική του περιουσία, ενώ ο σπουδαστής είναι απλώς παρεμβαλλόμενο πρόσωπο, το οποίο ενεργεί όχι για δικό του λογαριασμό, αλλά για λογαριασμό του χρηματοδότη κηδεμόνα του (Παρατηρήσεις Γιώργου Τσερκέζη, Αρμενόπουλος 1998, σελ.687). Αδικοιολόγητος πλουτισμός είναι η βελτίωση της περιουσιακής κατάστασης προσώπου σε βάρος της περιουσίας άλλου, δηλαδή η θετική επαύξηση της περιουσίας ή αποφυγή μείωση αυτής, χωρίς τη συνδρομή των έννομων προϋποθέσεων που δικαιολογούν την οριστική και νόμιμη διατήρηση της ωφέλειας αυτής από το λήπτη, δηλαδή χωρίς τη συνδρομή της προς τούτο νόμιμης αιτίας 904 §1 εδ. α ΑΚ).

Γ. ΥΠΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Ο κ. Χ κατέθεσε για λογαριασμό των δύο τέκνων του, το ποσό των δέκα πέντε χιλιάδων και σαράντα εννέα Ευρώ και σαράντα λεπτών ως προεξόφληση διδάκτρων του έτους 2012-13 για την επικείμενη φοίτησή των παιδιών του στο εν λόγω εκπαιδευτήριο, ενώ όπως προκύπτει μόνο η σύζυγός του έλαβε γνώση των δελτίων εγγραφής, όπου αναγράφεται ότι η προκαταβολή σε καμία περίπτωση δεν επιστρέφεται και συμψηφίζεται με τα δίδακτρα.

Ο όρος ότι η προκαταβολή δεν επιστρέφεται, πέραν του γεγονότος ότι είναι **καταπλεονεκτικός**, αντιβαίνει προφανώς και στα όρια που επιβάλλει η καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη και τούτο επιτείνεται ακόμα περισσότερο από το γεγονός ότι η κατάθεση του εν λόγω χρηματικού ποσού έγινε για λογαριασμό του υποψήφιων μαθητών, οι οποίοι είναι ανήλικοι, άπειροι στις συναλλαγές και χωρίς οικονομικούς πόρους, τους οποίους αντλούν από τους γονείς του (Ειρ. Θεσσαλ. 1164/1998).

Επίσης, είναι πολύ σημαντικό να επισημανθεί ότι η διατύπωση μονομερώς και χωρίς καμία διαπραγμάτευση, όρων εκ των προτέρων απευθυνόμενων σε απροσδιόριστο αριθμό συναλλασσομένων (Γ.Ο.Σ.), δεν δεσμεύουν τον καταναλωτή, εάν κατά την κατάρτιση της σύμβασης τους αγνοούσε ανυπαίτιως, όπως, **ιδίως**, όταν ο προμηθευτής δεν του υπέδειξε την ύπαρξή τους ή του στέρησε τη δυνατότητα να λάβει πραγματική γνώση του περιεχομένου τους. Πρόκειται για Γενικούς Όρους Συναλλαγών (Γ.Ο.Σ.) με την έννοια του **άρθρου 2 του Ν. 2251/94, όπως αντικαταστάθηκε με το Ν. 3587/2007** και η ερμηνεία του περιεχομένου τους πρέπει να γίνεται βάσει του εν λόγω άρθρου. Στην ενδεικτική απαρίθμηση των Γ.Ο.Σ. που θεωρούνται σε κάθε περίπτωση **καταχρηστικοί** περιλαμβάνονται αυτοί που αποκλείουν ή περιορίζουν τη νόμιμη ευχέρεια του καταναλωτή να μην εκτελέσει τη σύμβαση, καθώς και αυτοί που επιβάλλουν στον καταναλωτή σε περίπτωση μη εκπλήρωσης της παροχής του, **υπέρμετρη οικονομική επιβάρυνση**. Ο όρος της μη επιστροφής εκ μέρους της σχολής στην περίπτωση της μη εκπλήρωσης της σύμβασης του ποσού των τριών χιλιάδων οκτακοσίων Ευρώ που δόθηκε ως προκαταβολή, τον επιβαρύνει υπέρμετρα και είναι δυσανάλογος τυχόν δαπανών στις οποίες υπεβλήθη η σχολή.

Σε κάθε όμως περίπτωση η ως άνω διάταξη απαγορεύει την υπέρμετρη οικονομική

επιβάρυνση του καταναλωτή. Προκειμένου δε να γίνει κρίση για το υπέρμετρο της οικονομικής επιβάρυνσης, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη παράγοντες, όπως η φύση των υπηρεσιών, ο σκοπός και το σύνολο των ειδικών συνθηκών, οι υποκειμενικές οικονομικές συνθήκες των μερών. Βασικό κριτήριο για την οριοθέτηση της καταχρηστικότητας του όρου πρέπει να είναι η ανάγκη προστασίας του σε περιπτώσεις κατά τις οποίες είναι ουσιαστικά το **ασθενέστερο μέρος**, όπως ισχύει εν προκειμένω, σύμφωνα πάντοτε με τις διατάξεις για την καλή πίστη αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη και χωρίς να υφίσταται κατάχρηση δικαιώματος. Στην περίπτωση των Γ.Ο.Σ., ο καταναλωτής είναι σε μειονεκτική θέση, καθώς συνήθως τους αποδέχεται χωρίς αντίρρηση, άλλοτε διότι λόγω της οικονομικής υπεροχής του προμηθευτή είναι αδύναμος να επιφέρει αλλαγή στους Γ.Ο.Σ., άλλοτε διότι δεν διαθέτει τις αναγκαίες συναλλακτικές και νομικές γνώσεις για την κατανόηση των όρων (Ι.Κ. Καρακώστας, Δίκαιο Προστασίας Καταναλωτή, 2008,σελ.89-90).

Περαιτέρω δε, ο αναφέρων και κηδεμόνας των υποψήφιων μαθητών από την περιουσία του οποίου έγινε η καταβολή του ποσού για την επικείμενη φοίτηση στη σχολή, ειδοποίησε την εν λόγω σχολή **εγκαίρως**, δηλαδή εγγράφως στις 05/06/12 , για το γεγονός ότι εξαιτίας των ανωτέρω αναφερθέντων δεν θα μπορούσαν τα τέκνα του να παρακολουθήσουν τα μαθήματα της σχολικής χρονιάς 2012-2013. Στο διάστημα όλων αυτών των μηνών που μεσολάβησαν μέχρι την έναρξη της σχολικής χρονιάς, η εν λόγω σχολή πιθανολογείται ότι είχε τη δυνατότητα να επιλέξει κάποιους άλλους μαθητές για να καλύψει το κενό που δημιουργήθηκε στην συγκεκριμένη τάξη, τουλάχιστον δε, δεν προσκόμισε στοιχεία στην Αρχή μας από τα οποία να προκύπτει ότι υπέστη κάποια ζημία. Η προκαταβολή των διδασκάλων και η μελλοντική κατάρτιση σύμβασης παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών συνιστούν δύο αντικείμενα συναλλαγής, τα οποία βρίσκονται σε ανταλλακτικό σύνδεσμο μεταξύ τους και αλληλοδικαιολογούνται. Η πρώτη έχει ως αιτία τη δεύτερη. Επομένως, είναι σαφές ότι η μη επακολούθηση της αντιπαροχής δικαιολογεί την απαίτηση επιστροφής του πλουτισμού, που αποκτήθηκε μεν νόμιμα, αλλά **διατηρείται πλέον χωρίς νόμιμη αιτία από το λήπτη**. Η καταβολή του ποσού της προκαταβολής είναι παροχή που γίνεται με την προσδοκία επέλευσης του γεγονότος της διδασκαλίας (Παρατηρήσεις Γιώργου Τσερκέζη, Αρμενόπουλος 1998, σελ.687).

Επιπλέον, δεδομένου ότι τα δύο μέρη βρίσκονταν σε προσυμβατικό στάδιο, δεν είχε προλάβει η σχολή να παράσχει υπηρεσίες, δηλαδή διδασκαλία, και δεν προκύπτει ότι προέβη σε κάποια δαπάνη, η οποία να δικαιολογεί το ποσό των τριών χιλιάδων οκτακοσίων Ευρώ, το οποίο παρακράτησε από τον αναφέροντα. Κατέστη λοιπόν χωρίς νόμιμη αιτία και χωρίς να επακολουθήσει ο **σκοπός** για τον οποίο δόθηκε το παραπάνω ποσό **πλουσιότερη** σε βάρος της περιουσίας του αναφέροντος, ο πλούτος δε αυτός σώζεται. Η περιουσιακή αυτή μετακίνηση έγινε με βούληση του αναφέροντος από την περιουσία του και τα τέκνα της είναι απλώς το παρεμβληθέντα τρίτα πρόσωπα. Η περιουσία του ελαττώθηκε, ενώ αντίθετα αυξήθηκε η περιουσία της σχολής και ο πλουτισμός αυτός σώζεται (Επ. Θεσσαλ. 1164/1998).

Α. ΣΥΣΤΑΣΗ

Με δεδομένο ότι η εταιρεία με την επωνυμία Ελληνογερμανική Αγωγή- Σχολή Παναγέα Σάββα Α.Ε. με το διακριτικό τίτλο Σχολή Παναγέα Σάββα Α.Ε κατέστη πλουσιότερη και διατηρεί τον πλουτισμό χωρίς νόμιμη αιτία από την περιουσία του αναφέροντος, καλείται να προβεί σε άμεση επιστροφή στον αναφέροντα του ποσού των τριών χιλιάδων οκτακοσίων Ευρώ της προκαταβολής που κατεβλήθη από τον τελευταίο.

Κατόπιν των ανωτέρω, ο Συνήγορος το Καταναλωτή:

I) Καλεί την «Ελληνογερμανική Αγωγή- Σχολή Παναγέα Σάββα Α.Ε.» να του γνωστοποιήσει εγγράφως εντός δέκα (10) ημερών, εάν αποδέχονται τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα έγγραφη σύσταση. Σας ενημερώνουμε ότι η μη απάντηση εκ μέρους σας εντός της δεκαήμερης προθεσμίας, θα εκληφθεί ως άρνηση αποδοχής του περιεχομένου της σύστασης.

II) Αποφασίζει ότι σε περίπτωση που η ανωτέρω εταιρεία δεν αποδεχθεί τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα σύσταση, τότε η παρούσα σύσταση – πόρισμα πρέπει να δημοσιοποιηθεί (άρθρο 4 παρ. 5 του ν. 3297/2004 όπως ισχύει τροποποιημένος) με στόχο την ταχύτερη και συνολική διευθέτηση της διαφοράς.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

Ευάγγελος Ζερβέας